

Universal Declaration of Human Rights - Dendi

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

ĀDUNIYA KULU BĀRĀ DAAMA BEIYANIYOM

SENNI ZHGO

Ka simma nna buricinitere ka n bārā ṅwene iyaali bei nna daama duuri ka bārā fā su hini ka hoṅu n sē ya bara bāṅṅ duuri nna laakari kaniyom āduniya kuna,

Ka simma nna ka bārā daama duuri bara hei fā ka sariya hima a ma cēruma ka bārā mārani nna tilaasi guruje nna meiyom berekete nna kwene bārā futu,

Ka simma nna naane ka āduniya zamaa sariya nyā dam daama duuri ga buricinitere nna bārā jirima bāṅṅ nna kwene daama ka a gono weibārā nna harubārā ciyom afā gonouom kuna,

Ka simma nna ka bine a hima gā rēkasine hennā ma gono ganna nna ganna ṅmaaniyo binni n hānu kulu mājine kweiyom dirāu ga,

Ka simma nna ka āduniya zamaa diya mariga beeri, tabataniyom mēfo ceejiyom ka n baa āduniya ganna zamaa kulu ma tō daama duuri hini ga nna a zaamani safu ṅwaani ṅwaani ka n danyom nna daama duuri ko ga a jirimani ko beiyom tōntōni ceeji a bāṅṅ,

Ka simma nna ka āduniya zamaa marga beeri tutu ka ṅjāyo ba mē cineyo kulu cii kawa bārā ṅwene āduniya daama duuri hini ga,

Ka simma nna ka mēcineyo cimaniyo ya ba nam daama duuri gweiyo ma dira dei-dei,

āduniya zamaa marigā beiyani bārā ṅwene daama duuri ādininya kuna gwei cirici ka a hima zaamani an kokari kā ci tēnte n ṅmaare ba mani za couyom hini kuna beiyom ceejiyom, ga, bārā kulu ma mē cine di ci a ṅwene ganna zamaayom kulu mō ma duwa ka geeri tila cirici wā ga. Za ganna ṅmaani ṅmaaniyom kuna hali an to āduniya zama kulu.

ASARIYA SINTE (1)

Aduniya kuna n gu ibuna damayo hei nā dei-dei nn daama nna n burucinitere fā, n lasabu nna laakari ya nam nn mō huro cērē kuna nyanze tere bāṅṅ.

ASARIYA HINKANTE (2)

Baa mei hima a ma gonna daama nna bāṅṅ meiyom zāṅa ka daama bei beiyaniyom mē cine na a siriyani dimi fisāu yo ma sii. A sii nna n ma ci wā nō gaa kwaare wā nō gaa bii wā nō weibārā wā nō harubārā.

A sii nna cine fisāuyom; a sii nna adiini fisāuyom a bine sii nna siyasa fisāuyom.

ASARIYA HINZANTE (3)

Bārā kulu gonna hunayom nna bāṅṅ meiyom nna bāṅṅ naaneyom daama.

ASARIYA TAACINTE (4)

Bɔrɔ fɔ na hima an ci bɔrɔ fɔ sɛ tam dee bine n ma mɔriya berekete. A ganna nɔ n honu tamtere nna mɔriyayom berekete ba hini fɔ ga.

ASARIYA GUNTɛ (5)

N su bɔrɔ fɔ wahalani, n su ga cɛenani n bine su ga kamani.

ASARIYA IDDUNTɛ (6)

Sariya ganna baa mani bɔrɔ gono a hima an saria ganna.

ASARIYA IYENTɛ (7)

Iri kulu afɔ sariya mɔjine ya nɔ bine sariya di gu iri kulu cɛruma.

ASARIYA AIYAAKUNTɛ (8)

Batume gono bamei sɛ dɛɛ bɔrɔ na sariya daali n ma cɛɛ goosi sariyayo di mɔjine ka yii ko beiyom.

ASARIYA ɛGANTɛ (9)

Hini sii bɔrɔ fɔ sɛ a ma hacine dii ka daabu ɔu a ma gɛi, dee bine a ma kaa kwaara ka na cii taalifo bɔɔ.

ASARIYA WEINTɛ (10)

Hini gono bamei sɛ an goosi cɛ; goosi ka a ba hini ka a nɔ cimi ɔu a ma tɔgarani a daama nna a tilasi bɔɔ.

ASARIYA WEICINIFONTɛ (11)

1. Ba n taali damyom nga sɛ goosi ma a ciba n faaba kwe yo mɔjine n ma du ka n ci taali kwe.

2. A sii na n ma bɔrɔ nɔ taali daa fɔ bɔɔ ka sariya dom na a jisi. Ya nɔ bine hɔɔa gunguyom ka a bisa sasariya sii. Sariya zaka ya hima hɔɔa gunguyom.

ASARIYA WEICINI HINKANTɛ (12)

Bɔrɔ fɔ su mɛɛ dam bɔrɔ fuu senni kuna berekete. Ya nɔ bine bɔrɔ fɔ sii nna a ma haɔasine jirima zobu. Sariya bamei cɛruma nna alaamari zaɔa yayo.

ASARIYA WEICINI HINZANTɛ (13)

1. Daama gono bamei sɛ a ma kwei nuɔu ka a baa kulu.

2. A ma gɔrɔ kwaara ka a sawayom a sɛ a ma tunu saa ka a bine baa.

ASARIYA WEICINI TAACINTɛ (14)

1. Bamei ka sanani na n gaari n kwaara kuna daama gono n sɛ n ma gana kwaara ɔwaani ka hini ceeji n ma n ta yoo.

2. Daama di su go n daabu dee a bara nna bɔrɔ wii ɔu bine daa berekete fɔ yo ka ɔduniya zamaa mariga beeri honu.

ASARIYA WEICINI GUNTɛ (15)

1. Bamei kulu hima a ma gonna dimi.
2. N su hini ka hoŋu bərə se a dimi takii bəŋə.

Asariya weicini iduntə (16)

1. Dee bərə kǎ tə balaga a sii nna ma dimi nna adiini fisəu wei nna haru se domi daama fə di nɔ n kulu gonna za n hiije waati hali n fefeiyom saa.
2. N su hini ka hiije həu ka a na ci nna n bərə hinka kulu bakasine.
3. Iyaali ya bara zaamani safu ci cirici a ganna nɔ gominanti ga a cɛruma.

Asariya weicini iyentə (17)

1. Bamei, n bəŋə fə nɔ, noo zamaa nɔ, daama gono wə gonna duuri.
2. A sii n ma bərə gaŋa a duuri takii bəŋə.

Asariya weicini iyaakuntə (18)

Bamei kulu gonna daama lasabu, ga, diayom kuna nna adiini ganayom ga n bine ba hini ka baaru n bəŋə fə ɔu noo zamaa ko ga loo zaŋa ka a sawa noo se.

Asariya weicini egantə (19)

Bamei kulu gonna lasabu nna senni daama. A se ganna nɔ bərə su ba heifə senni ɔu lasabu ko dirigoyom hei ka a bine ba senni kulu hini ka sei ba mani.

Asariya warankantə (20)

1. Bamei kulu gonna kummayom nna igwe kuna gonoyom daama.
2. N su bərə tilasi igwe fə kuna wuroyom.

Asariya waranka cinifontə (21)

1. Bamei gonna daama a ma wuro a kwaara senni kuna a bəŋə ɔu a barani ka a fisəu.
2. Bamei kulu afə bəŋə gonna daama a ma gwei tɛ a kwaara gominanti se.
3. Hei ka zamaa zaa ya bara kwaara yiiko. Zaayom di mo bara ka nna a tɛtɛ biri.

Asariya waranka cini hinkantə (22)

Ni ka kulu n gono zamaa kuna hima nɔ n ma gonna zamaa di naane daama. A ma du kǎ bara n bukaata mǎ biyayom zaa almani nna taadayo daama duuri hini ga heiyo wə kulu nna kwaara zaama gaabi nna bine gərə ka sine heinnə kwarayo ɲwene alkawali hini ga. Ka simma nna zaŋa ka mete yaasi kwaara fə fə na ɲwene almani siriyani.

Asariya waranka cini hinzantə (23)

1. Bamei gonna daama a ma gwei ka ǎ baa fisəu. Ya nɔ bine n ga a cɛruma nna gwei zaŋei.
2. Bamei munaafinsi baasi gonna gwei ka n tɛ banayom daama.
3. Ni ka n gwei tɛ kulu gonna banayom dei-dei daama ka a ba tɔ ni n ma n ɲwene iyaali kɔtɔ nna beere bəŋə.

4. Bamei gonna daama a ma gweiteeriyo zogi taayom igwe safu jisi a bine ba hini ka a bɔɔ dam a fɔ ɲwaani ku na a bɔɔ bukaata fansayom ganna.

Asariya waranka cini taacinte (24)

Bamei gonna gwei hinanzobu nna hɔɔre daama gwei keiyaniyom zaka nna gwei hinanzobu kuna banayom saa nna saa.

Asariya waranka cini gunte (25)

1. Bamei gonna jisiri daama ka a ba hini ko ga ɲwene alaafia nna a iyaali kulu ceruma nna, zaa ɲwaari, taafe, fuu nna baabuyom. Dee a bara sariti ya du ni ɔu bine gwei ya sara musiiba ya na n zeeri, zeene nɔ, dee bine arooba fɔ ka a na ci n saabu a bara tilasi n ma duwa tee mako daama.

2. Wei kunu kweiyo, koo ɲweɛrayo gonna teemako nna kulayom daama. Koo kulu ka nna hei hiije bɔɔ, ka du ka nam ɲɔa ka n hei hiije si bɔɔ nn kulu gonna kulayom daama.

Asariya waranka cini idunte (26)

1. Bamei gonna couyom daama. Couyom di ma du ka bara tilasi faala bɔɔ za coubugu ceene ka kwei sasa wanteyo kammɛ gwei dendeniyom coubugu ɲɔa cere hima n ma feeri bamani. Coubugu beeri n ma ɲɔa feeri nuɲu ka a hima.

2. Couyom di ma bara heifo ka a mɔɔ feeriyom nna jiri ma nufi daama duuri hini ga a ma ci saabu suuru nna kwaasitere ma tee dimiyo nna adiiniyo binni laakari kaniyom nna wadaata ma te bamei se.

3. Nyaa nna baabe gonna daama n ma couyo ka n baa fisɔu n kɔyo se.

Asariya waranka cini iyente (27)

1. Bɔɔ kulu gonna daama a ma wuro a dimi taada kuna ka a hukumsi.

2. Bamei gonna daama taadayo kuna a ma a kaayom taago liiba ɲwaa; tila kaayom nɔ, ɔu hɔɔre taago.

Asariya waranka cini iyaakunte (28)

Bɔɔ kulu gonna daama a ma te hei ka kwaara nna kwaara binni, nuɲu birijiyom ma si. Laakari kaniyom nna bɔɔ meiyom mo gono zaɲa ka nna beiyani bɔɔ ɗduniya daama tila kuna a ma duka bara mɔɔriyante.

Asariya waranka cini egante (29)

1. Bɔɔ gonna tilasiyo zamani ka kuna a gono. Zamani di ka kuna a fɔlɔnku bɔɔ tere nna a jirima hini ka te.

2. A daama nna a bɔɔ meiyom looyom kuna nɔ sariya tikite a se a ma duwa ko bɔɔ cinniyo daama nna n bɔɔ meiyom bei n se. Macereɛ mo gono bamei se.

3. N su ba hini ka daama nna bɔɔ meiyom di loo ka na cii zaɲa ka yaasi ɗduniyakwaara diyayo marigayom na a jisi.

Asariya waranzante (30)

Beiyaniyom wɔ looyom ga siriya fɔ sii ka a ba nam kwaara fɔ su safu fɔ dee bine bɔɔ ma tunu ka kɔɔne ko ceeji ganna zamaa ma daama duuri nna bɔɔ meiyom di ka n dam tila kuna saabu.